

מלחמת "חרבות ברזל" – מגמות ברשתות החברתיות במזרח ירושלים

עדכון שבועי – 6-13 בינואר '24

-פנימי-

פעילות כוחות הביטחון בג'בל מוכבר

- בשבוע שעבר אזור אל-ג'דירה ואל-קנבר בג'בל מוכבר [נחסמו](#) על ידי בטונאדות שלא מאפשרות מעבר של כלי רכב - "עונש לתושבים שהעזו להתנגד להריסת אחד הבתים בשכונה" ביום רביעי [3.1]. יום לאחר מכן [4.1] [שוחזרו](#) חלק מהצעירים שנעצרו ביום ההריסה "והוכו קשות על ידי כוחות הכיבוש", בתנאי של שבועיים של מעצר בית ותשלום ערבות של 2,000 ש"ח, בעוד מעצרו של חלקם האחר הוארך.
- מאז, ברשת [מסקרים](#) בהרחבה את "פעולות הנקמה של הכיבוש" בתושבי ג'בל מוכבר, הכוללות החרמה של סחורות, השמדה של ביצים והטלת קנסות על בעלי העסקים בשכונה, "ואפילו גניבה של שעון מים מבניין מגורים". כמו כן, [מסופר](#) מעת לעת על "צוותי הכיבוש שנוכחים כל העת בשכונה", בה הם "עורכים חיפושים אקראיים בכניסות לשכונה - יום ולילה - לרוב לצד תקיפה פיזית ומילולית ועלבונות, ואף מחלקים קנסות על עבירות תנועה".

התייחסות להתבטאויות של בעלי תפקידים ישראלים

- ביום חמישי [4.1] [תרגמו](#) ברשת לערבית ציוף של סגן ראש העיר, אריה קינג, בו הוא פרסם תמונה של החנויות בשוק של העיר העתיקה "שסגרו את דלתותיהן כהזדהות עם החמאס", וטען כי "אין הבדל בין ערביי ירושלים לערביי עזה". לצד התרגום נכתב כי "סגן ראש עיריית הכיבוש ממשיך להסית נגד הירושלמים", וסופר כי מאז ה-7 באוקטובר הוא "הצטרף לשורות המילואים של צבא הכיבוש".
- ברשת [התייחסו](#) גם להצעתו של "חבר הכנסת הקיצוני עמית הלוי" לתקן את 'חוק האזרחות', זאת על מנת ש"שר הפנים של הכיבוש יוכל לשלול את אזרחותם ולגרש פלסטינים משטחי הפנים ומירושלים לגדה המערבית", במידה והם הורשעו בטרור.

תושב בית חנינא נהרג בפיגוע ירי

- זמן קצר לאחר פיגוע הירי בבנימין ביום ראשון [7.1], בו נרצח תושב בית חנינא, [פורסמו](#) ברשת הודעות אבל על מותו של עמר מוסטפא מנסור, אשר "נורה ברכבו צפונית לרמאללה". עוד סופר כי מנסור, או 'אבו אסר' בן ה-31, התגורר בכפר עקב "והיה חייב למעשים טובים", ושהוא השאיר אחריו אישה ושני ילדים. בתגובות, כתבו הגולשים 'אללה ירחמו' ואיחלו למשפחתו אוך רוח.
- בדברי הצער וההספדים על מותו של מנסור, כמו גם בדיווח עצמו, לא נרשמה שום התבטאות הקושרת בין הירי לבין הנסיבות שבו הוא אירע.

פעוטה פלסטינית נהרגה מירי כוחות הביטחון סמוך לבית איכסא

- "ראשוני: לפני זמן קצר נהרגו שלושה פלסטינים, ביניהם ילדה בת שלוש ואישה, לאחר שהכיבוש פתח לעברם באש לעבר צעיר שנטען כי ביצע פיגוע דריסה במחסום בית איכסא", [דווח](#) ביום ראשון [7.1]. בהמשך, [פורסמו](#) פרטים אודות "השהידים הראשונים של שנת 2024", וביניהם רקיה אבדואהוב בת השלוש, ש"הוצאה להורג על ידי כוחות הכיבוש". בנוסף, נטען כי הצעיר שביצע את פיגוע הדריסה "נסע באיטיות שאינה מעידה על כוונה לדרוס או להרוג".
- בעקבות האירוע הכריזו "הכוחות הלאומיים והאסלאמיים בצפון מערב ירושלים על שביתה מקיפה - כדי להתאבל על נפשות השהידים".

פיצוץ הבתים של מבצעי הפיגוע בכניסה לעיר והריסה בצור באהר

- ביום שלישי [9.1] [דווח](#) ברשתות כי "הכיבוש פוצץ את הבתים של האחים השהידים - אבראהים ומוראד נמר - בשכונת צור באהר", והוזכר כי הסיבה לכך היא "נקמה על פיגוע הירי שהם ביצעו בהתנחלות רמות ב-30.11".
- לפיצוץ בתיים של האחים נמר נוספה הריסה נוספת. "דחפורי הכיבוש הרסו ביום רביעי [10.1] את ביתו של מוסא אל-ח'טיב, בן 69 משכונת דיר אל-עאמוד בצור באהר", [דווח](#), ונמסר כי "טרם ההריסה הכיבוש עיכב את בני המשפחה וכיתר את הבית - מה שהביא לקריסתו של אל-ח'טיב ולתסמינים של שבץ מוחי שהופיעו אצל". סופר גם שההריסה נעשתה ללא התראה מוקדמת.

מעצרים ועימותים עם כוחות הביטחון

- "משטרת הכיבוש עצרה נערה פלסטינית בת 14, באשמה שכתבה 'מכתב פרידה' והשאירה אותו במקום מסוים בעיר העתיקה", [דווח](#) ביום רביעי [10.1], וסופר כי "המכתב כלל את תמיכתה בהתנגדות ורצונה להיות שהידה", מה ש"שימש סיבה מספקת להביא אותה לבית המשפט".
- בכמה מימות השבוע הורגש מתח רב בחלק מהשכונות במזרח ירושלים, ובמיוחד בעיסאווייה ובמ"פ שועפאט, שם התקיימה פעילות ביטחונית אינטנסיבית. ביום רביעי [10.1] [הגיעה](#) לעימותים בעיסאווייה מכת"זית, ש"ריססה באופן אקראי את הבתים והתושבים בשכונה", ובאותו יום במ"פ שועפאט "[נור](#) רימוני גז לעבר התושבים" והמחסום בכניסה לשכונה [נסגר](#).

המעבר לכלי רכב במחסום קלנדיה

בקבוצת פייסבוק של תושבי כפר עקב [שאל](#) גולש אנונימי על החיפוש שנעשה במכוניות שעוברות במעבר קלנדיה, "האם הוא רגיל או שמקפידים?". אותו גולש זכה לתשובות שונות: מצד אחד גולשים שכתבו כי "הכל רגיל - היו איתנו דברים אבל רק הסתכלו בתעודת זהות שלנו וביקשו לפתוח את תא המטען", ומצד שני, גולשים שסיפרו כי "מחפשים בצורה מדוקדקת, פותחים את כל התיקים - אפילו את התיק של הבת הקטנה שלי - ופעם אחת אפילו בדקו שקית של נענע שהייתה לי". כל המגיבים טענו כי לוקח זמן רב לעבור במעבר.

תפילת יום שישי וחזרה הדרגתית לאל-אקצא

- ביום שישי [5.1] [התאספו](#) במספר מוקדים במזרח העיר, ובמיוחד באזור מסגד 'מוחמד אל-פאתח' שבראס על-עאמוד, "מאות מתפללים מזרח ירושלים שלא הורשה להם להיכנס למסגד אל-אקצא". בהמשך, [דווח](#) כי "כוחות הכיבוש תקפו את המתפללים במכת"זית". בנוסף, [סופר](#) על קבוצה של תושבים שקיימו את תפילת יום השישי בבית הקברות אל-יוספיה - הסמוך לשער האריות.
- בסרטון שהופץ [ברשת](#) מאותו יום, תועדה שוטרת מג"ב דוחפת מזרח ירושלמית מבוגרת, "שאשמתה היחידה הייתה שהיא רצתה להתפלל באל-אקצא", ומפילה אותה לקרקע. בנוסף, נכתב כי אותה אישה איבדה את הכרתה.
- יום לאחר מכן [6.1] [פורסם](#) סרטון המתעד מספר רב של אוטובוסים שהגיעו "מהכפרים והערים בשטחי הפנים הכבושים" לאל-אקצא, אחרי זמן רב (מתחילת המלחמה) שערבים אזרחי ישראל נמנעו מלהגיע למסגד. "הדם לאט לאט חוזר לאל-אקצא", נכתב לצד הסרטון, שעל פיו נראה כי מתפללים רבים הצליחו להיכנס לאל-אקצא.
- לקראת יום שישי שלאחר מכן [12.1], [פורסמו](#) "קריאות נוספות להשתתפות ב'תפילת המיליון באל-אקצא', במטרה לשבור את המצור המתמשך על המסגד". גם הפעם מדובר ביוזמה של "פלסטינים משטחי הפנים הכבושים", שעובדים אל ארגון הסעות למסגד מנקודות שונות בארץ.

אישור פרויקט הסיליקון ואדי בוועדת התכנון המחוזית

- בעמוד הפייסבוק של ראש העיר בערבית [פורסם](#) ביום שלישי [9.1] עדכון על אישורה של "התוכנית החלוצית לפיתוח הזדמנויות תעסוקה בוואדי ג'וז - הסיליקון ואדי" - בוועדת התכנון המחוזית. הפוסט זכה לתגובות בודדות, ביניהן גולש שביקש לפתוח תורים במשרד הפנים בוואדי ג'וז וחזרה שלו לשגרה, וגולש אחר ששאל "למי בדיוק הזדמנויות התעסוקה האלה מיועדות? לא מצאתם שום מקום אחר לפרויקט שלכם? רק על חשבון אזור המחיה של אנשים שבתי העסק שלהם הופקעו מהם?".
- לשון ביקורתית נוספת באה לידי ביטוי גם [בדיווחים](#) אחרים, בהם כינו את הסיליקון ואדי "פרויקט התנחלותי", וסיפרו על "200 בתי העסק שהיה צריך לפנות לטובת יישומו".

אישור תוכניות הבנייה של 'גבעת השקד'

"תוך ניצול של מצב המלחמה", [דווח](#) ביום רביעי [10.1], "הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה של עיריית הכיבוש אישרה תוכנית להקמת התנחלות חדשה, גבעת השקד, על אדמות בית צפאפא". השכונה החדשה צפויה לכלול כ-700 "יחידות דיור למתנחלים", ותואר כי היא מצטרפת להרחבה של שכונת גבעת המטוס, "בתקופה שבה למזרח ירושלים אין מקום לגור ואין מתן של היתרי בנייה".

שאלה על הכרטיס הנטען של משרד הפנים לרכישת מזון

"דחוף - מאיפה מקבלים את הכרטיס הנטען לרכישת מזון [של משרד הפנים]?", [שאל](#) גולש בקבוצת הפייסבוק 'אסק ג'רוזלם', וזכה לתגובות רבות של גולשים, שענו כי המסירה מתבצעת בוואדי ג'וז. הפוסט עורר שאלות רבות מצד גולשים אחרים, ששאלו "האם השימוש בכרטיס הוא חודשי או חד פעמי?", "איך ניתן להשיג כרטיס כזה ולמי מגיע לקבל אותו?", וגם "באיזה חנויות ניתן להשתמש בו?".

שיח כללי על המצב מאז תחילת המלחמה

בקבוצת פייסבוק של נשים ממזרח ירושלים, [שאלה](#) אחת הגולשות את חברות הקבוצה "מה שלומן בתקופה זו", במיוחד "אלו שבני זוגן נמצאים בגדה המערבית, שיצאו מהבית, הפסיקו לעבוד ונאלצים לגור בשכירות". היא ביקשה מיתר הגולשות "שישתפו איך הן כדי שהיא לא תרגיש לבד", ושאלה "כמה זמן אתם חושבות שמצב הזה יימשך?". בתגובות, כתבה גולשת ש"לא צריך להיות נשואה למישהו בגדה כדי להרגיש ככה", וטענה כי "חצי מתושבי ירושלים גרים בשכירות". היא הוסיפה ש"המצב באמת קשה ואין עבודה", אבל אמרה ש"אנשים צריכים להיות סבלנים אחד עם השני". גולשות נוספות כתבו לשואלת כי היא לא לבד, סיפרו על חוויותיהן הקשות מאז תחילת המלחמה, וייחלו לזמנים טובים יותר.

עבודות תשתית בכפר עקב

בדף הפייסבוק של המינהל הקהילתי בכפר עקב [עכבנו](#) ביום חמישי [4.1] את התושבים בעבודות שנעשו במהלך הלילה על צינורות ניקוז מי גשמים בשכונת אוסאמה אבן אל-חארת'ה, "שנעשו לבקשת התושבים", וביקשו לא להחנות רכבים באזור העבודות. בתגובות, בירכו הגולשים את האנשי המינהל על העבודה שלהם למען תושבי השכונה, אחד מהם ייחל שהעבודות לא יקחו זמן רב מדי. גולש אחר ציין ש"יותר חשוב מטיפול ברחובות הוא הטיפול במעבר [קלנדיה] ובמעבר ג'בע", שם "עומסי התנועה מטריפים את הדעת". אותו גולש נענה על ידי נציג המינהל, שהסביר כי הנושא נדון בבית המשפט העליון, וכתב ש"אף אחד לא יכול לעשות כלום בנושא הזה בלי החלטה ממשלתית - וזו טרם התקבלה".